

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

HOFFMANN, W. H.

Az afrikai sárgaláz / African Yellow Fever

Eredeti közlés/Original publication:

A Földgömb, 1929, 1. évf., 1. füzet, 21-22. old.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.003.574

Dátum/Date: 2019. május / May

filename: hoffmann_1929_Sargalaz

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

HOFFMANN, W. H.: Az afrikai sárgaláz / African Yellow Fever, *AHU MATT*, 2019, **pp. 1–5. old.**, No. 000.003.574, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Közkönyvtárakban / In public libraries

Megjegyzés / Note:

ellenőrzött és szerkesztett szöveg / controlled and edited text

Kulcsszavak/Key words

nemzetközi Afrika-kutatás, az afrikai sárgalázról röviden

African research worldwide, about yellow fever in Africa in short form

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-
TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/
writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

AZ AFRIKAI SÁRGALÁZ

Írta: HOFFMANN, W. H. egyet. tanár, Habana.

A Földgömb, 1929, 1. évf., 1. füzet, 21–22. old.

Évszázadokon át bénította meg Amerika fejlődését ez a veszedelmes kór, amelynek a bevándorlók nagy- része rövid tartózkodás után áldozatul esett. Az utolsó évtizedekben azonban oly erélyes és eredményes eszközökkel láttak hozzá a leküzdéséhez, hogy ma már teljesen eltűnt a kontinensről. Ez azonban nem jelenti azt, hogy sikerült ezt a veszedelmet a világból kiküszöbölni, már csak azért sem, mert a sárgaláz nemcsak Amerikában, hanem más helyen is előfordult.

A múlt évszázadokban Afrikában is voltak nagy sárgalázjárványok, de a legutóbbi 20 évben már semmit sem vettek észre, még a Rockefeller által kiküldött bizottság sem tudott már semmi nevezetesen találni. Már az a feltevés vált valószínűvé, hogy a sárgaláz a világból kiküszöbölődött úgy, mint ahogy egyes szigeteken is, ha a lakosság már egyszer átment rajta, mindig mentes maradt tőle.

Azért mégis találtak gyanús eseteket, melyek elszigetelt voltak mellett csak gyanúsak maradtak és semmi bizonyosságot nem szolgáltatának, mert nehezen különböztethetők meg más lázféléktől.

1926-ban küldtek be nekem anyagot és mindenütt azonnal megtaláltam azokat az ismert súlyos elváltozásokat a májban, melyek az amerikai járványok révén annyira ismertekké váltak és melyet csak a sárgaláz okoz. Mindjárt bebizonyosodott, hogy a kórbonctani vizsgálat mennyire fontos, hiszen 24 óra alatt kimutatta, hogy a sárgaláz Nyugat- Afrikában még endemikus, pedig sokáig hiába keresték más módszerekkel.

A sárgaláz lefolyása különböző, aszerint hogy endemikus, vagy epidemikus. Ott, ahol endemikus, ott nem mutat nehéz tüneteket a bennszülötteknél, úgy hogy sokszor úgy látszik, mintha ez a betegség csak a letelepedett fehérek akklimatizációs betegsége lenne.

A bennszülöttek már gyermekkorukban egy enyhe lefolyású fertőzéssel esnek át, amely azután egész életükre immunissá teszi őket. Az

ilyen enyhe esetekből szerzik a szúnyogok a fertőző anyagot, amelyet, ha érzékeny európaire visznek át, az azonnal a legsúlyosabb tünetek közt és rendszerint halálosan megbetegszik. így fejlődtek ki Amerikában azok a gyilkos epidémiák, melyek évszázadokon át tizedelték meg a bevándorlókat.

Afrikában, ahol a bevándorlók száma aránylag csekély, az ennek folytán elszórt esetek kevésbé szembetűnők és kirívók, és ezért maradtak felismeretlenek, úgy hogy nem is gyanakodtak sárgalázra.

Most, hogy a figyelem ráterelődött a kórra, és az orvosok minden gyanús esetenél külön kutatnak a sárgaláz jelenségei után, már 12 hónap alatt bebizonyosodott, hogy az egész Guinea-part mentén, Szenegálban, Libériában, Dahomeyben, az Aranypart mentén, Togóban és Nigériában vannak sárgalázfészkek.

A Senegal és a Kongó közötti vidék valószínűleg ősi sárgalázfészek, ahol a láz különböző helyeken jelenik meg, a szerint, ahogy valahol fogékonyabb személyek voltak, és ott azonnal feltűnt a nagy halálozás.

Hogy miképpen terjed a kontinens belseje felé, azt még nem lehet kellő módon meghatározni, de feltűnő a terület néptelensége és elhagyatottsága, pedig itt már rég a világ egyik legszebb kertje állhatna, ha a járvány a fehér telepest rövid időn belül ki nem irtaná.

Amíg Afrikát nem vonták be a gazdasági világforgalomba, addig ez a veszedelem nem volt ránk nézve súlyos. Ma azonban már világveszedelem válhat belőle. A körterjesztő szúnyog — *Aedes aegypti* — a föld minden melegebb országában él, és azért a betegség elterjedésére meg van a lehetőség.

Amerika természetesen a legelső jelre erélyesen védekezni fog, de nagyon nagy annak a lehetősége, hogy Nyugat-Afrikából átkerjed a kór Spanyolországba, majd a földközi tengeri országokon át Indiába, óriási pusztításokat végezve.

Legelőször meg kellene állapítani a betegség fészkrét, és azután minden eszközzel leküzdeni, természetesen kiirtani a szúnyogokat. Szinte lehetetlen feladat Afrikában, de ha Amerikában megtehették, ahol még tapogatóztak, és nem voltak tapasztalatok, úgy e tanulságok birtokában Afrikában is menni fog.

Nincs olyan járványveszedelem, sem kolera, sem pestis, mely annyira fenyegetné Európát, mint a sárgaláz. Ezért ennek erélyes leküzdeése a legsürgősebb.

A sárgaláz okozója egy kis spirochaeta (*Lectospira icteroides*), amelynek segítségével oltási anyagokat lehet előállítani, melyek jól védenek és gyógyítanak is. Mindenki számára, aki Afrikába, különösen a nyugati partok tájára utazik, ajánlatos a beoltás, és annak minden évben való ismétlése.

Az afrikai sárgalázellenes hadjárat csak akkor lenne eredményes, ha az összes világhatalmak összefognának egy óriási anyagi erővel rendelkező szervezetbe. Megérné az áldozatot, hiszen hihetetlenül nagy, termékeny területeknek a világgazdaságba való bevonásáról van szó.

Amerika bebizonyította, hogy a trópusok betelepítését európaiakkal nem a klíma teszi lehetetlenné, hanem a járványos betegségek, melyeket azonban a modern orvostudomány le tud küzdeni. Afrikában még egyeduralkodó a sárgaláz. Ha leküzdik, Afrika előtt ugyanaz a fejlődés áll, mint Amerika előtt. Hiszen sokkal közelebb van Európához, és így az európai ipar innen szerezheti be legkönnyebben azokat a termékeket, amelyeket maga termelni nem tud, de amelyek nélkül nem élhet meg.

Viszont így kivonhatja magát az amerikai diktatúra alól. Nyugat-Afrikában ma csak alig 40.000,000 ember él. Könnyen eltarthatná e szám tízszeresét, úgy hogy 100—200 millió fehér telepes is kenyeret találhatna itten. A mostani afrikai birtokos hatalmak talán már tudják ezt, és talán a fenyegető túlnépesedés rá is fogja kényszeríteni őket a szükséges intézkedésekre. (*Forsch u. Fortschr.*, I. 1928.)